

Brüssel, 17.12.2019
COM(2019) 650 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
KESKPANGALE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE,
REGIOONIDE KOMITEELE NING EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE**

2020. aasta kestliku majanduskasvu strateegia

{SWD(2019) 444 final}

„Tahan, et Euroopa seaks kõrgemad sihid sotsiaalse õigluse ja heaolu tagamisel.
See on üks lubadus, millel meie liit rajaneb.“
Ursula von der Leyen, 16. juuli 2019

SISSEJUHATUS

Majanduskasv ei ole eesmärk omaette. Majandus peab töötama inimeste ja planeedi heaks. Kliima- ja keskkonnaprobleemid, tehnika areng ja demograafilised muutused on ühiskonna jaoks pöördelise tähtsusega. Sellistele struktuursetele muutustele reageerimine eeldab Euroopa Liidult ja selle liikmesriikidelt uut majanduskasvu mudelit, mis arvestaks loodusvarade piiratusega ning tagaks tulevikus töökohtade loomise ja kestva heaolu.

Euroopa majandus on edukalt selja taha jätnud aastad, mil tuli peamiselt keskenduda majanduskriisi ohjamisele. Kuigi majandus on viimased seitse aastat järjest kasvanud, ei ole välis- ja geopoliitilised väljavaated enam nii eredad, ebakindlust on palju ning tundub, et Euroopat ootab ees tagasihoidliku kasvu ja madala inflatsiooni periood.

Et jääda ka tuleviku maailmas konkurentsivõimeliseks ja saavutada Euroopas kliimaneutraalsuse eesmärk, peame nüüd leidma lahenduse majanduse pikaajalistele probleemidele. Äsja on ametisse asunud uus komisjon, kes tutvustas ambitsioonikat Euroopa rohelist kokkulepet ning kelle jaoks on esmatähtis inimeste heaks tegutsev Euroopa, mis vastab digiajastu nõuetele. Seega on praegu hea aeg hakata tegelema just sellise uue, kestliku majanduskasvu mudeliga.

Uus majanduskava peab muutma liidu majanduse kestlikuks ning aitama ELil ja liikmesriikidel saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärkidega seoses võetud kohustused. See peab digitaalset ja kliimamuutustega seotud üleminekut tagant tõukama ning samas nende protsessidega ühte jalga käima, et kujundada ELi sotsiaalne turumajandus ümber ning tagada, et ka tulevikus on siin maailma arenenuimad hoolekandesüsteemid ning Euroopa on innovatsiooni ja konkurentsivõimelise ettevõtluse tegus keskus.

Euroopa roheline kokkulepe on meie uus majanduskasvu strateegia, millega seatakse kõigi meie toimingute keskmesse kestlikkus (igas mõttes) ja inimeste heaolu. Selleks on vaja kokku viia neli elementi: keskkond, tootlikkus, stabiilsus ja õiglus.

Meie majanduskasvu strateegia lähtub neljast üksteist täiendavast elemendist.

Esiteks peaksime keskenduma sellele, et juhtida üleminekut, mille tulemusena saab Euroopa 2050. aastaks loodushoidlikuks ja kliimaneutraalseks maailmajaoks, tagades samas, et kõik saavad kasu sellega kaasnevatest võimalustest.

Teiseks võib uute tehnoloogiate ja kestlike lahenduste arendamine aidata Euroopal jõuda tulevase majanduskasvu avangardi sekka ning saada üha digitaalsemas maailmas üldiseks liidriks muu hulgas sellistes Euroopa tehnoloogilise suveräänsuse jaoks olulistes valdkondades nagu küberturvalisus, intellektitehnika ja 5G. Digitehnoloogia on üks Euroopa roheline kokkuleppe peamisi mootoreid.

Kolmandaks peab liit viima lõpule majandus- ja rahaliidu loomise tagamaks, et märkimisväärse negatiivse majandusvapustuse korral on kõik majanduslikud töövahendid

kasutusvalmis ja kättesaadavad. Tugevdada tuleb euro rahvusvahelist positsiooni, et suurendada Euroopa mõjuvõimu maailmas ja üleilmsel turul ning aidata kaitsta Euroopa ettevõtteid, tarbijaid ja valitsusi ebasoodsate välisarengute eest. Elujõuline ja vastupidav majandus- ja rahaliit, millele pakuvad kindlat tuge pangandusliit ja kapitaliturgude liit, tagab parimad võimalused suurendada Euroopas finantsstabiilsust ja seega tugevdada euro rahvusvahelist positsiooni.

Neljandaks peab uus majanduskava tagama, et üleminek oleks õiglane ja kaasav ning seaks esikohale inimesed. Erilist tähelepanu tuleb pöörata neile piirkondadele, tööstusharudele ja töötajatele, kes peavad tegema suurimaid muutusi.

Kõige selle keskmes on kindlalt ühtsele turule toetuv tööstusstrateegia, mis annab meie ettevõtjatele võimaluse tegeleda innovatsiooniga ja arendada uusi tehnoloogiaid, hoogustades ringmajandust ja luues uusi turge. See tähendab, et Euroopa majanduspoliitika peab ümber orienteeruma pikale perspektiivile, et pakkuda kõigi Euroopa piirkondade noortele kestlikku ja jõukat tulevikku. Kõigis poliitikavaldkondades tuleb liikuda kasvupõhiselt lähenemisviisilt süsteemsele ning lähtuda kogu valitsemissektori kaasamise põhimõttest. Selline protsess peab olema kaasav ning see tuleb välja töötada koos Euroopa Parlamendi, liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja sidusrühmadega. EL lähtub poliitika kujundamisel ja meetmete võtmisel esmajoonel kestliku arengu eesmärkidest. Euroopa poolaasta pakub selleks hästi toimivat raamistikku, et koordineerida majandus- ja tööhõivepoliitikat, mille toel liit ja liikmesriigid saaksid need kogu majandust mõjutavad muudatused ellu viia. Käesolevas iga-aastases kestliku majanduskasvu strateegias kirjeldab komisjon ELi majandus- ja tööhõivepoliitika prioriteete. Selle lähenemisviisi raames on võimalik tekitada sünergiat, teha majanduskasvu tegevuskava nelja elemendi vahel kompromisse ja tutvustada võimalikke lahendusi.

1. Euroopa majanduse väljavaated

Euroopa majandus on viimased seitse aastat järjest kasvanud. Kuigi kasvuväljavaated on nõrgenenud, prognoositakse majanduskasvu jätkumist 2020. ja 2021. aastal. Tööturg on endiselt tugev ja tööpuudus väheneb, kuigi varasemast aeglasemalt¹. Meie riikide rahanduse olukord paraneb jätkuvalt, pangandussüsteem on kindlam ning majandus- ja rahaliidu alused on tugevamad. Samas jääb investeringute ja potentsiaalse majanduskasvu tase siiski allapoole kriisieelset taset. Valitsemissektori eelarvepositsioonid peaksid aastatel 2019–2021 veidi halvenema johtuvalt tagasihoidlikumast majanduskasvust ning mõnede liikmesriikide mõnevõrra leebemast ja osade suisa ekspansiivsest eelarvepoliitikast.

Lähiaja majandusväljavaadetele heidab varju oluliselt vähem toetav majanduslik ja geopoliitiline keskkond ning suur ebakindlus. Üldise majanduskasvu väljavaated on haprad. Investeeringusotsustele avaldavad negatiivset mõju tootmissektori kaubanduspinged ja

¹ Komisjoni ja nõukogu tööhõivet käsitleva ühisaruande ettepanekus, mis võeti vastu koos iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegiaga (COM(2019) 653), kirjeldati põhjalikult tööturu ja sotsiaalpoliitika suundumusi, muu hulgas sotsiaalvaldkonna tulemustabeli abil.

geopoliitiline ebakindlus. Kaubandusmahtude vähenemine koos tootlikkuse aeglase kasvuga võib avaldada pikaajalist mõju Euroopa positsioonile maailmas, mille toimimist mõjutab üha enam Ameerika Ühendriikide ja Hiina rivaalitsemine. Mõju on tuntav eeskätt tootmissektoris, kus toimuvad ka struktuursed muutused. Näib, et selle tulemusena ootab Euroopa majandust ees tagasihoidlikuma majanduskasvu ja madala inflatsioonitaseme aeg. Euroala sisemajanduse koguprodukt (SKP) peaks prognooside kohaselt 2019. aastal suurenema 1,1 % ning 2020. ja 2021. aastal 1,2 %. Kogu ELi SKP peaks aastatel 2019–2021 kasvama 1,4 % aastas.

Keskpiikas perspektiivis pärssivad majandusväljavaateid elanikkonna vananemine, aeglane tootlikkuse kasv ja keskkonnaseisundi halvenemise üha suurem mõju. Elanikkonna vananemine tähendab, et prognooside kohaselt peaks 11 liikmesriigi tööjõud 2024. aastaks võrreldes praegusega² rohkem kui 3 % kahanema. 2060. aastaks kahaneb ELi tööjõud 12 %. Koos aastakümneid kestnud tootlikkuse kasvu aeglustumisega seab see surve alla majanduse kasvupotentsiaali ja riikide rahanduse tulevase olukorra. Peale selle on tõenäoline, et keskkonnaseisundi halvenemine hakkab majandustegevust üha rohkem mõjutama, seda nii äärmuslike ilmastikutingimuste sagenemise ja inimeste tervisele avalduva mõju kaudu kui ka seetõttu, et juurdepääs loodusvaradele ja ökosüsteemi teenustele muutub ebastabiilsemaks.

Arvestades, et tulevikuväljavaated tunduvad mõnevõrra sünged, peab Euroopa kujundama välja majanduskasvu uue paradigma, mis aitaks ühiskonda muutvate pikaajaliste probleemidega tulemuslikult toime tulla. Selline uus paradigma oleks ühtlasi oluline, et kindlustada Euroopale kogu maailmas poliitilise ja majandusliku liidri positsioon. Lisaks annab see hoogu juurde võimalikule majanduskasvule ning aitab Euroopal püsida tugevana ka lähiperspektiivis kasvava ebakindluse kiuste.

2. Uus paradigma omavahel seotud olulisemate probleemide lahendamiseks

Euroopa sotsiaalses turumajanduses on alati olnud kesksel kohal konkurentsivõimeline kestlikkus ning sellest põhimõttest tuleks juhinduda ka edaspidi. Keskkonnahoidlikke ja digitehnoloogiaid kasutava kestliku majandusmudeli poole liikumine võib kujundada Euroopast muutuste valdkonna teenäitaja. Keskkonnakaitse valdkonna juhtpositsiooni ning tugevat ja uuenduslikku tööstusbaasi tuleks võtta kui sama mündi kaht külge, mis annavad ELile avakäigu tegija konkurentsieelise. Et meie raamistik oleks täielik ja suudaksime edu saavutada, on vaja veel ka stabiilset majandust, mis võimaldab poliitika kujundamisel keskenduda pikale perspektiivile, ja seda, et üleminek oleks muutustest kõige enam mõjutatute jaoks õiglane.

Lähiaastatel on meie majanduspoliitika neli peamist elementi keskkonnasäästlikkus, tootlikkuse kasv, õiglus ja makromajanduse stabiilsus. Neid omavahel tihedalt seotud ja üksteist tugevdavaid elemente tuleks arvesse võtta kõigi liikmesriikide struktuurireformides, investeeringutes ja vastutustundlikus eelarvepoliitikas.

² 2018. aasta rahvastiku vananemise aruanne https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip079_en.pdf

Need neli põhielementi on kestliku arengu eesmärkide elluviimisel otsustava tähtsusega. Kui kestliku arengu eesmärgid integreeritakse Euroopa poolaastasse, keskendudes eeskätt majanduse ja tööhõive aspektidele, annab see ainulaadse võimaluse seada majanduspoliitika keskmesse inimesed, nende tervise ja planeedi. Kui liidu poliitikakujundamises seatakse keskele kohale kestliku arengu eesmärgid, annab see praeguses geopoliitilises kontekstis väga jõuliselt märku sellest, kui tõsiselt suhtub EL kestlikkuse teemasse.

Edu saavutamiseks peavad kulud ja hüved olema tasakaalus nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis. Hüvesid tuleks jagada ning kulud ei tohi jääda kõige haavatavamate kanda. Nii kliimamuutustel endil kui ka nendega kaasnevate probleemide lahendamiseks vajalikel toetavatel poliitikameetmetel on märkimisväärsed jaotuslikud tagajärjed, seda eriti lühikeses perspektiivis. Poliitikat kujundades ja struktuurireformide jaoks soovitusi koostades peame tagama, et toetatakse neid inimesi, keda sellised ühiskondlikud muutused kõige enam mõjutavad. Samas loob üleminek rohelisele majandusele uusi töökohti ja suurendab heaolu näiteks tervislikuma töö- ja elukeskkonna näol. Lühiajalisi kompromisse tehakse ka muudes poliitikavaldkondades. Näiteks kui soovime kaasavat majanduskasvu, võib madalama kvalifikatsiooniga töötajate tööturule integreerimine lühikeses perspektiivis vähendada keskmist tootlikkust. See aga ei vähenda pikaajalisi eeliseid, mis tulenevad sellest, et tööturu integratsioon aitab muuta ühiskonna pikas perspektiivis tasakaalukamaks ja jõukamaks. Et kirjeldatud poliitiliste eesmärkide sünergia oleks võimalikult suur, on vaja märkimisväärsed avaliku ja erasektori investeeringuid näiteks haridusse, ümberõppesse ja innovatsiooni.

3. Keskkonnasäästlikkus

Kliima- ja keskkonnaprobleemidega toimetulek on selle põlvkonna põhiülesanne ning nii jääb see ka järgnevatel aastatel. Üleminek kliimaneutraalsusele tähendab, et ühe põlvkonna jooksul on vaja majandus põhjalikult ümber kujundada. Muudatused ei puuduta üksnes energeetikat, ehitust ja transporti, vaid ka tööstust, põllumajandust ja teenustesektorit. Samas tekib tänu neile muutustele ainulaadne võimalus ajakohastada ELi majanduse vananevat põhivara ja hoogustada konkurentsivõimet kestlikul moel nii, et üleminek oleks inimkeskne.

Suurem tähelepanu kliimale ja keskkonnapoliitikale tähendab, et Euroopa poolaasta muutub majandus- ja tööhõivepoliitika kõikehõlmava töövahendina veelgi mõjusamaks. Keskkonnasäästlikkuse jõulisema esiletoomisega kaasnevad kasvuvõimalused on Euroopa majanduse tegevuskavas olulisel kohal. Poolaasta raames võidakse anda liikmesriikidele konkreetseid juhiseid selle kohta, kus on kõige suurem vajadus struktuurireformide ning kestlikumasse ja konkurentsivõimelisemasse majandusmudelisse tehtavate investeeringute järele. Lisaks võidakse liikmesriikidel aidata olulisi kompromissivõimalusi kindlaks teha ja neid kompromisse ellu viia (näiteks energiahindade tõusu sotsiaalse mõju tasakaalustamine sobiva sotsiaal- ja eelarvepoliitika abil). Euroopa peab otsustavalt tegutsema sellistes valdkondades nagu ringmajandus, taastuvenergeetika, energiatõhusad hooned ja vähese heitega transport. ELi tööstussektor on juba praegu üks energiatõhusamaid maailmas. Euroopa peab selle enda kasuks pöörama ning pakkuma ettevõtjatele ja investoritele lisamotivatsiooni, et liikmesriigid suudaksid saavutada kliimaeesmärkide edasipüüdlikud eesmärgid. Reforme kavandades tuleks arvestada üleminekust kõige enam mõjutatud inimeste, sektorite ja piirkondade toetamisega. Strateegia edukusele aitab kaasa see, kui ühtekuuluvuspoliitikas pööratakse veelgi suuremat tähelepanu investeeringutele, mida tehakse keskkonnahoidu ja digivaldkonda.

Euroopa peab tiptasemel teadusesse ja innovatsiooni investeerima rohkem kui kunagi varem ning kasutama täielikult ära ELi järgmise eelarve paindlikkust, et keskenduda kõige suurema potentsiaaliga valdkondadele. Investeeringud tuleks suunata rohevaradesse, mis on kõige tulemuslikumad kliimamuutuste leevendajad, ja murrangulise innovatsiooni nimel nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil tehtavasse töösse. Et saavutada 2030. aastaks seatud kliima- ja energiaeesmärgid, tuleb aastatel 2021–2030 investeerida energiasüsteemi täiendavalt 260 miljardit eurot aastas. Kõige rohkem on täiendavaid investeeringuid vaja energiatõhususe parandamiseks eluaseme- ja teenindussektoris. Peale selle tuleb teha suuri investeeringuid elektrienergia tootmisse ja võrgutaristusse. Uute autode heite sihttasemete saavutamise seisukohast on autotööstuse jaoks äärmiselt oluline, et järgmisel kahel aastal võetaks sujuvalt kasutusele alternatiivsete kütuste taristu.

See tähendab, et stiimulite kliima- ja keskkonnahoidlikkuse tagamiseks ning investeeringute jaoks vajalike vahendite leidmiseks tuleb muuta maksu- ja subsiidiumisüsteeme. Kuid üksnes avaliku sektori rahastamine ei ole piisav. Peame kaasama ka erainvesteeringuid, seades Euroopa investeerimisahela ja finantssüsteemi keskmesse keskkonnahoidliku ja kestliku rahastamise.

Euroopa Liit saab kestliku Euroopa investeerimiskava kaudu hoogustada era- ja avaliku sektori keskkonnasäästlikke investeeringuid. Selles kavas ühendatakse omavahel kestlike investeeringute toetamiseks mõeldud sihtotstarbeline rahastamine ja ettepanekud õigusraamistiku parandamiseks, et selle tulemusena kaasata kestlikke investeeringuid kõikjal

ELis. Et sellised eesmärgid saavutada, peab EL kulutama kliimale rohkem kui kunagi varem. Tagatiste abil tuleb kaasata erasektori rahalised vahendid, luua tuleb toetav raamistik ning projektiarendajatel tuleb aidata kokku panna pankadele sobivaid keskkonnahoidlikke projekte. Siinjuures on oluline InvestEU programmi töö. Ühtlasi saab Euroopa Investeeringuspanga (EIP) grupist pärast kliimaeesmärkide 50 protsendini tõstmist ka Euroopa kliimapank. Komisjon teeb kavandatud õiglase ülemineku mehhanismi raames EIP grupiga koostööd, et kaasata ulatuslikke investeeringuid piirkondadesse, mis vajavad järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ajal keskkonna- ja kliimaalases üleminekus erilist abi.

ELi heitkogustega kauplemise süsteemist (HKS) saadava tulu suurendamine on täiendav allikas, millest kliimameetmeid ja majanduse nüüdisajastamist rahastada. 2018. aastal ulatus HKS-i enampakkumiste tulu ligikaudu 14 miljardi euron. Prognooside kohaselt peaks ELi HKS-i enampakkumiste tulu olema 2019. aastal veelgi suurem ning ka lähiaastatel jääb iga-aastane tulu märkimisväärses. Seda raha tuleks kasutada 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamise ja kliimanetraalsusele üleminekusse tehtavate investeeringute jaoks.

4. Tootlikkuse kasv

Arvestades, et rahvastik vananeb ja ressursipiirangud muutuvad üha suuremaks, sõltub sissetulekute ja tööhõive edasine kasv Euroopas olulisel määral suuremast tootlikkusest ja innovatsioonist. ELi tootlikkuse kasv on teiste ülemaailmsete osalejate omast oluliselt väiksem. Liikmesriigid ei suuda Ameerika Ühendriikidega sammu pidada juba alates 1980. aastatest. See iseloomustab ka Euroopa ettevõtete olukorda maailmas. Maailma saja suurima börsil noteeritud äriühingu seas on praegu vaid 23 Euroopa ettevõtet. Kümme aastat tagasi oli saja hulgas 40 Euroopa ettevõtet. Samal ajal on kasvanud ka erinevused ELi sees: kõigist piirkondadest parimad 10 % on üle kuue korra tootlikumad kui viimased 10 %. Riiklike tootlikkuse komiteede moodustamine võiks edendada liikmesriikides tootlikkuse suurendamise üle toimuvaid arutelusid, kui nende töö tulemusena pakutaks kvaliteetseid ja sõltumatuid analüüse ning suurendataks struktuurireformide riiklikku isevastutust.

Tootlikkuse suurendamine eeldab süstemaatilist ja tulevikku vaatavat teadus- ja innovatsioonistrateegiat. Kõige suurema ja kõige väiksema tootlikkusega ettevõtete tootlikkuse vahe on kasvanud enamikus liikmesriikides. Innovatsiooni levikut suurendavate ja rahastamise kättesaadavust parandavate struktuurireformide abil võiks innovatsioonist kasu saada oluliselt suurem hulk ettevõtjaid. See omakorda aitaks tootlikkust suurendada. Toetada tuleks avaliku ja erasektori investeeringuid innovatiivsesse tehnoloogiasse, sh kõrgetasemel digitehnoloogiasse, et soodustada uute kaupade, teenuste ja ärimudelite loomist. Meil on vaja rohkem noori nutikaid novaatoreid, kes tuleksid välja murranguliste tehnoloogiatega, nagu seda tegid praeguse põlvkonna tehnoloogiahiid vaid kümme aastat tagasi.

Majanduse tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks muutmisel on oluline koht digitehnoloogiatel, nt intellektitehnikal ja asjade internetil, ning juurdepääsul andmetele. Need tehnoloogiad on muutnud seda, kuidas me suhtleme, elame ja töötame. Digiülemineku põhjustatud dünaamikamuutused eeldavad nii ELilt kui ka liikmesriikidelt suuremaid ambitsioone – vaja on rohkem investeeringuid, innovatsiooni soodustavat regulatsiooni, tulemuslikke reforme ja euroopalikel väärtustel põhinevat inimkesket

lähenemist. Selleks, et Euroopa suudaks kohapeal toota ülemaailmses konkurentsivõimelises esirinnas püsimiseks vajalikke tehnoloogiaid, on siin vaja tugevat tööstusbaasi, mis oleks rajatud ühisele strateegiale ja peamistes sektorites koondatud ressurssidele. Ühtlasi peab Euroopa jääma tehnoloogiliselt suveräänseks. Selleks tuleb investeerida innovatiivsetesse tehnoloogiatesse, nagu plokiahela tehnoloogia, kõrgjõudlusega ja kvantandmetöötlus ning andmete jagamist ja kasutamist võimaldavad algoritmid ja vahendid. Andmed ja intellektitehnika on olulised innovatsiooni soodustavad jõud, mis võivad meil aidata leida lahendusi ühiskondlikele probleemidele tervishoiust põllumajanduse ja toidutootmiseni ning turvalisusest tööstuseni.

Olukorras, kus pinged kogu maailmas üha kasvavad, pakub ELi ühtne turg liikmesriikidele mitmeid võimalusi laiendada kaubandust, luua töökohti ja hoogustada majanduskasvu. Ühtne turg on ELi majandusliku vastupidavuse üks olulisi põhjuseid. Euroopa konkurentideks on maailmajao suurused majandused ning see tähendab, et ELil on vaja maailmajao suurusel tõeliselt ühtset turgu. Kasu on ilmne: ühtsel turul levivad tehnoloogilised uuendused kiiremini. Hästi toimivad toote- ja teenuseturud on tootlikkuse kasvu oluline tegur, sest need võimaldavad ressursse tõhusamalt jaotada. Samas on saavutused turgude integreerimisel ebaühtlased ning uusi impulsse on vaja muu hulgas digitaalse ühtse turu, Euroopa võrgustike ja kapitaliturgude liidu jaoks.

Standardimine kui ühtse turu üks keskseid elemente on oluline ka ELi kestliku arengu tegevuskava edendamise seisukohast. Standardeid võib pidada ühenduslüliliks õigusnormide ja igapäevaste tehniliste toimingute vahel ning sellisena on neid hädasti vaja, et juhtida ettevõtjaid kestliku arengu eesmärkide poole. Standardid toetavad ka konkurentsivõimet, sest vähendavad tootmiskulusid ja avardavad turgu. Seega võib standardimisest olla abi, et arendada innovatiivseid tooteid ja tootmisprotsesse, mis omakorda aitavad tehnika värskete edusammude põhjal kaasa energiatõhususele, paremale ringlussevõtule ja kestlikule tootmisele. Kõige selgemalt on standardite roll kestliku arengu tegevuskava edendamisel näha ökodisaini ja energiamärgistuse poliitikaraamistikuga³ puhul. Lisaks muule soodustavad standardid ka õiglast ülemaailmset konkurentsi.

Tekstikast 1. Ühtse turu panus ja ühtse turu tulemusaruanne⁴

Ühtne turg on liidu jaoks äärmiselt väärtuslik. Viimase 25 aasta jooksul toimunud enneolematu integratsioon on toonud kaasa tihedamad majanduslikud ja sotsiaalsed sidemed eri liikmesriikide elanike ja ettevõtete vahel. Ühtsel turul on potentsiaali tuua üksikisikutele ja ettevõtjatele veelgi rohkem kasu.

Ühtse turu väljakujundamine tuleb lõpule viia ja seda tuleb rakendada valdkondades, kus seni tehtu tulemused ei ole vastanud ootustele. Samas tuleb ühtset turgu pidevalt uuendada, et tulla toime uute teemadega. Sama kehtib ka hiljuti vastu võetud õigusaktide kohta, mis mõjutavad majanduse **digitaalset** poolt. Finantskriis tõi välja selle, kui oluline on **kapitali- ja finantsturgude** stabiilsus ja integratsioon, sest killustumine pärsib nii ettevõtete

³ Ökodisaini nõuded on alates 2009. aastast toonud kaasa olulise energiasäästu, tänu millele on vähenenud CO₂-heide, ning sellele lisandub ka üha suurem tõhususest tulenev kokkuhoid.

⁴ Ühtse turu tulemusaruanne SWD(2019) 443.

kasvu kui ka investeeringuid. Energeetikast on saanud liidu jaoks üks integratsiooni põhielement, kuid energiaturud on suures osas endiselt riigi tasandil killustunud. Keskkonda, kliimat ja taristut puudutavad eesmärgid on olulised ka selleks, et ühtse turu toimimine oleks kooskõlas sotsiaalsete ootustega. Ühtne turg kujundatakse põhjalikult ümber, et ELi ettevõtted ja elanikud saaksid uute tehnoloogiate, näiteks digitaliseerimise pakutavatest võimalustest maksimaalselt kasu.

Ühtne turg ja Euroopa poolaasta on teineteise jaoks äärmiselt olulised. Struktuurseid tõkkeid, mis ei lase ühtsest turust täit kasu saada, põhjustavad sageli hoopis riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi õigusnormid või haldustavad, mis halvendavad ettevõtluskeskkonda ja võtavad ettevõtetelt piiriülese tegutsemise julguse. Mõnedes liikmesriikides kahjustab avaliku hanke turgude toimimist vähene haldussuutlikkus või erialaselt kvalifitseeritud töötajate puudumine.

Selliseid asjaolusid kajastab ka **ühtse turu tulemusaruanne**, mis koostatakse 2020. aasta Euroopa poolaasta tsükli käigus esimest korda ja avaldatakse koos käesoleva iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegiaga.

Aruande eesmärk on hinnata **ühtse turu reaalmajanduse tulemuslikkust**. Kui seni on jälgitud peamiselt ühtse turu õiguslikku keskkonda, et tagada selle nõuetekohane täitmine, siis aruandes keskendutakse peamiselt **ühtse turu tulemustele ja saavutustele**.

Esiteks analüüsitakse aruandes **asjaolusid, mis takistavad ühtse turu hüvede jõudmist kodanike ja ettevõtjateni**. Teiseks hinnatakse **ühtse turu saavutusi**: rohkem valikuvõimalusi tarbijatele ja ettevõtjatele, madalamad hinnad ning tarbijaohutuse ja keskkonnakaitse ranged nõuded. Ning kolmandaks vaadeldakse mitmesuguseid ühtse turu hea toimimise, sh **keskkonnatoime ja digitaliseerimise** seisukohast olulisi tegevusi. Eelöeldut arvesse võttes kavatakse ühtse turu tulemusaruandes juhtida tähelepanu sellele, kui olulised on ühtse turu hea toimimise jaoks liikmesriikide tasandi struktuurireformid.

Kui ühtse turu küsimustele pööratakse rohkem tähelepanu, toetab see ühtlasi integratsiooni. Tihedalt integreeritud turul on struktuurireformidest kasu nii selle riigi elanikele, kus reforme ellu viiakse, kui ka teiste liikmesriikide tarbijatele.

Euroopa finantssektor peab innovatsiooni ja majandusse tehtavaid investeeringuid paremini toetama. Euroopas tuleb jätkata finantsturgude arendamist, et kõigil elujõulistel ettevõtjatel, kaasa arvatud tulevastel innovatiivsetel ettevõtjatel, oleks võimalik saada rahalisi vahendeid, et investeerida töökohtade loomisse ja majanduskasvu. Kapitaliturgude liidu väljakujundamiseks võetavad edasised meetmed tagavad ettevõtjatele juurdepääsu kasvuks, innovatsiooniks ja tegevuse laiendamiseks vajalikule rahastamisele. Ettevõtjad ja eriti VKEd peavad saama täit kasu integreerumisest piiriülestes väärtusahelates ning digiajastule iseloomulikust tööstuse ja teenuste sujuvast sulandumisest. Neisse sektoritesse kaasatavate erainvesteeringute kaudu aitab sellele kaasa ka ELi eelarve.

Suuremat tootlikkust ja innovatsiooni ei ole võimalik saavutada ilma ulatuslike investeeringuteta haridusse ja oskuste arendamisse. Eluliselt tähtis on aidata täiskasvanud töötajaid, eeskätt 60 miljonit madala kvalifikatsiooniga täiskasvanut, et nad omandaksid mitmekesisemad oskused kõrgemal tasemel. Ümberkorraldusi on vaja ka alushariduses ja

esmaõppes, et ei jätkuks madala õppeedukusega õpilaste arvu üha kiirem kasv – praegu on lugemises, matemaatikas ja loodusteaduses madal õppeedukus enam kui 20 % õpilastel. Tegeleda tuleb ka digioskuste nappuse küsimusega. Terviklikes oskuste strateegiatel tuleks keskenduda täiend- ja ümberõppe individuaalsetele vajadustele. Selle eest vastutavad ühiselt nii üksikisikud ja ettevõtted kui ka valitsused, kes peavad sealjuures võtma arvesse kõige haavatavamate inimeste vajadusi.

Majanduskasvu ja tootlikkust peavad toetama konkurentsivõimelised ja tõhusad turud ning struktuurireformid, mis kõrvaldavad ettevõtluskeskkonna kitsaskohad. Liikmesriigi ettevõtluskeskkonna olulisteks kujundajateks on hea valitsemistava, tulemuslikud institutsioonid, sõltumatu ja tõhus kohtusüsteem, heal tasemel avalik haldus, töökindlad korrupsioonivastased raamistikud, avalike hangete tõhus teostamine ning tõhusad maksejõuetuse raamistikud ja maksusüsteemid. Kõik nimetatud aspektid, kaasa arvatud need, mis on seotud õigusriigi põhimõttega, võivad mõjutada investeerimisotsuseid ning on seetõttu tootlikkuse ja konkurentsivõime suurendamise seisukohast olulised. Äärmiselt liikuva kapitaliga globaalses ja digitaliseeritud keskkonnas on need tendentsid eriti selged. Muudest olemasolevatest juhtimisprotsessidest kogutud teadmisi liikmesriikide institutsioonilise ja haldussuutlikkuse kohta kasutatakse Euroopa poolaasta ja makromajanduslike hinnangute jaoks.

5. Õiglus

Et tugevdada oma majandusliku ja sotsiaalse tegevuse tulemuslikkust, peab EL täielikult ellu viima Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtted. Kuigi majanduse taastumine aitas parandada tööhõivet ja sotsiaalseid tulemusi kogu Euroopas, on vaja võtta meetmeid, et tagada kõigile sotsiaalsete õiguste kasutamise võimalus ja võidelda kasvavast sotsiaalsest lõhest tulenevate ohtudega.

Iga Euroopa töötaja väärib õiglasti töötingimusi. Palgavaesust on enamikus ELi riikides ikka veel kriisieelsest tasemest rohkem, kusjuures peaaegu üks töötaja kümnest on Euroopas vaesuse ohus. Kuigi mittevabatahtlik osalise tööajaga töö väheneb, on seda mitmes liikmesriigis endiselt palju ning ebatüüpiliste töövormide levik aitab kaasa tööturu killustumisele. Seda arvesse võttes on poliitiliste eesmärkide vallas oluline tagada, et iga töötaja teenib õiglast palka, edendada üleminekut tähtajatutele täistööajaga lepingutele ning investeerida inimestesse ja nende oskustesse. Riikides, kus sotsiaaldialoog on nõrk, tuleks sotsiaalpartnereid rohkem kaasata ning rohkem tuleks toetada nende suutlikkuse suurendamist. Tagamaks, et töötajaid toetatakse ka tugeva majandusvapustuse korral, võiks riiklikke meetmeid täiendada Euroopa töötuskindlustushüvitiste edasikindlustuse skeem. Lisaks peaks EL suurendama jõupingutusi, et tegeleda kõikvõimaliku ebaseadusliku tööhõivega, mis aitab kaasa sotsiaalsele dumpingule ja töötajate ärakasutamisele.

Naised on tööturul endiselt ebasoodsas olukorras. Kuigi naiste haridustulemused on meest omadest üldiselt paremad, on tööhõive määra ja palga erinevus meestega püsinud viimastel aastatel üldjoontes stabiilsena. Nende erinevuste kaotamisel oleks positiivne mõju majandusele ja ühiskonnale. Et suurendada naiste tööhõive määra ja aidata võidelda laste vaesuse vastu, tuleb esmajoones edendada tulemuslikku töö- ja eraelu tasakaalustamise

poliitikat, tagada kvaliteetse lapsehoiu kättesaadavus ning lahendada töötamist pärssivate maksude ja hüvitistega seotud probleemid.

Õigluse suurendamine eeldab investeringuid oskustesse, piisavaid ja kestlikke sotsiaalkaitse süsteeme ja tõrjutuse vastu võitlemist. Et tulevikus oleksid ühiskonda kaasatud kõik inimesed, tuleb parandada haridus- ja koolitussüsteemide kaasavust ja kvaliteeti. Vähendada tuleks haridussüsteemist varakult lahkumist ning suurendada tuleks kutsehariduse ja -koolituse kvaliteeti ja atraktiivsust. Samas ei ole oskustesse tehtavad investeringud kaugeltki piisavad. Sotsiaalkaitse süsteeme tuleb kohandada, et kaitsta kõiki, kes seda vajavad, olenemata nende tööalasest staatusest. Euroopa peab tõhusamalt toime tulema ka ebavõrdsusega, mida kogevad tõrjutuse ohus olevad rühmad, sh puuetega inimesed, romad ja rändajad, et nad saaksid täielikult realiseerida oma potentsiaali ning panustada majandusse, sotsiaalkaitse süsteemidesse ja ühiskonda. Elanikkonna vananemine tähendab, et üha olulisemaks muutub investeerimine tervishoidu ja pikaajalisse hooldusse, kuid samal ajal tuleb tagada ka sotsiaalkaitse süsteemi jätkusuutlikkus, et säiliks põlvkondadevaheline õiglus.

Nii liikmesriikides kui ka liikmesriikide vahel on suurenenud ühtekuuluvusega seotud probleemid. Pärast majandus- ja finantskriisi on sissetulekute ja põhiteenuste kättesaadavuse alane ebavõrdsus liikmesriikides suurenenud. Euroopas on endiselt probleeme piirkondlike erinevustega, mis mõjutavad majanduskasvu negatiivselt. Võrreldes 2010. aastaga on vaeseimad piirkonnad muutunud jõukamaks, kuid majanduslik lõhe nende ja rikkamate piirkondade vahel on suurenenud, muu hulgas investeringute vähenemise tõttu. Kui piirkondliku konkurentsivõime suurendamiseks ei võeta sobivaid meetmeid, võivad tehnoloogilised muutused ja energiasüsteemi ümberkujundamine seda lõhet mõnedel juhtudel veelgi suurendada.

EL peab olema ka edaspidi ühtekuuluvuse mootoriks. Et tulla toime piirkondlike ja sotsiaalsete erinevustega, tuleb luua võimalusi neile, kes ei saa turu avanemisest ja tehnoloogilistest muutustest otsest kasu. Muu hulgas tähendab see oskuste täiendamist parema hariduse ja koolituse kaudu ning sobiva piirkondliku lähenemise tagamist sellistes küsimustes nagu juurdepääs tervishoiule ja kvaliteetne haridus. Selleks peavad liikmesriigid jätkama reforme, kasutades igati ELi eelarveliste vahendite toetust. Piirkondade ühenduvus ja juurdepääs liikuvusvõimalustele on oluline nii ühtekuuluvuse kui ka tootlikkuse seisukohast ning neid tuleb toetada asjakohaste investeringutega.

Kliima- ja keskkonnapoliitika kavandamisel ja rakendamisel ei ole kõigi liikmesriikide, piirkondade ja linnade lähtepositsioon ühesugune. Seega, et piirkondlikku lähenemist mitte ohtu seada, tuleb kliimapoliitikat käsitleda sidusalt. Kuigi liikumine kestliku majandusmudeli suunas võib kogu ELis keskpikas perspektiivis suurendada majanduskasvu ja tööhõivet, on vaja poliitikameetmeid, et lühikeses perspektiivis leevendada negatiivset mõju konkreetsetele sektoritele ja piirkondadele. Mõned sektorid peavad end ümber kujundama ning paljud teised sektorid peavad võtma meetmeid konkurentsivõime säilitamiseks. Tõenäoliselt tajutakse selliste muutuste mõju Euroopa eri paigus erinevalt. Uus õiglase ülemineku mehhanism hakkab pakkuma kohandatud tuge kõige enam mõjutatud inimestele ja piirkondadele ning tagab, et kedagi ei jäeta kõrvale. Erilist tähelepanu pööratakse sealjuures nende piirkondade ümberkorraldamisele, mida fossiilkütustelt üleminek kõige enam mõjutab.

Maksudest kõrvalehoidmine, maksustamise vältimine ja võidujooks madalaimate maksustamistasemete saavutamise nimel kahjustavad riikide võimet kehtestada maksupoliitikat, mis vastab nende majanduse ja inimeste vajadustele. Riiklikke maksu- ja hüvitissüsteeme tuleks optimeerida, et tugevdada motivatsiooni tööturul osaleda, suurendada õiglust ja läbipaistvust ning tagada sotsiaalhoolekandesüsteemide rahaline kestlikkus ja piisavus muutuvus töömaailmas. Ühtlasi peaksid maksusüsteemid tagama piisava tulu avaliku sektori investeringute, hariduse, tervishoiu ja hoolekande jaoks, ning kindlustama koormuse õiglase jaotuse ja vältima ettevõtetevahelise konkurentsi moonutamist. Sellega seoses on oluline võidelda agressiivse maksuplaneerimise vastu ja tagada üleilmsel tasandil tegutsevate ettevõtete õiglane maksustamine. Kiiremas korras tuleb asuda reformima ELi äriühingu tulumaksu süsteeme. Need ei sobi kokku tänapäeva maailmamajanduse tegelikkusega ega digimaailma uute ärimudelitega. Seal, kus tekib kasum, peavad maksud ja lõivud andma oma panuse ka ELi sotsiaalkindlustus-, haridus- ja tervishoiusüsteemidesse ning taristusse.

6. Makromajanduslik stabiilsus

Euroopa Liit peab majanduse stabiilsust veelgi suurendama ning selleks tuleb nii riiklikul kui ka ELi tasandil tegeleda seni säilinud nõrkustega. See on eeltingimus, et tagada vastupanuvõime tulevastele šokkidele ja hõlbustada majanduse muutumist. Lühikeses perspektiivis eeldab see liikmesriikide vastutustundlikku majandus-, eelarve- ja rahanduspoliitikat, pikemas perspektiivis aga asjakohast poliitika kavandamist. Samuti tähendab see, et meetmeid on vaja võtta ELi tasandil, et viia lõpule euroala tugevdavad kesksed reformid.

Majandus- ja rahaliidu nõuetekohaseks toimimiseks peavad liikmesriigid eelarvepoliitikat kooskõlastama, järgides täielikult stabiilsuse ja kasvu pakti. Et eelarvepoliitika saaks täita kõiki oma eesmärgi, peab see olema vastutustundlik ja reageerimisvõimeline ning tagama usaldusväärse ja kestliku riigi rahanduse. Euroala eelarvepoliitika peaks 2020. ja 2021. aastal olema üldiselt neutraalne või pisut ekspansiivne. Samal ajal ei ole liikmesriikide eelarvepoliitika nende eelarvealast manööverdamisruumi arvesse võttes ikka veel piisavalt diferentseeritud. Kui suure valitsemissektori võlga liikmesriigid järgiksid konservatiivset eelarvepoliitikat, alandaks see nende valitsemissektori võlga, vähendaks haavatavust šokkide suhtes ja võimaldaks majanduslanguse korral täielikult toimida automaatsetel stabilisaatoritel. Teisest küljest toetaks soodsa eelarvepositsiooniga liikmesriikides investeringute ja muude tootlike kulutuste täiendav suurendamine lühikeses ja keskpikas perspektiivis majanduskasvu, mis aitaks tasakaalustada ka euroala majandust. Kui väljavaated peaksid halvenema, on tõhusaks reageerimiseks vaja toetavat eelarvepoliitikat koondtasandil, samuti poliitilisi meetmeid, mis on täielikult kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga ning mis võtavad arvesse riigipõhiseid asjaolusid ja väldivad võimaluste piires protsüklilisust.

Stabiilsuse tagamiseks tuleb tegeleda sise- ja välismajanduse tasakaalustamatuste võimalike põhjustega ning kaitsta samas investeringuid tulevasse kestlikusse ja tootlikkusse. Nii sise- kui ka välismajanduse tasakaalustamatusi tuleb kontrolli all hoida asjakohase järelevalve ja struktuurireformide abil. Madala intressimäära tingimustes peaksid liikmesriigid, kus on vaja vähendada võlakooormust, tegema seda kiiresti, seadmata seejuures ohtu investeringuid. Mõnes liikmesriigis on praegune suur valitsemissektori võlg

haavatavuse allikaks ega võimalda valitsustel makromajandust vajaduse korral stabiliseerida. Samuti on vaja võlga vähendada, et liikmesriikidel oleks suurem eelarvepoliitiline manööverdamisruum, et tulla toime tulevaste probleemidega ja vabastada investeeringuteks vajalikke vahendeid. See on eriti vajalik, kui arvestada pankade pingelisi bilansse ja erasektori võlakoormust. Haavatavuste vähendamiseks on oluline maksebilansi suurt tasakaalustamatust veelgi kärpida ning vähendada ettevõtete ja kodumajapidamiste võlakoormust.

Riigi rahanduse kvaliteedi parandamine on oluline, et kiirendada potentsiaalset majanduskasvu ning toetada kliima- ja digiprobleemidega seotud majanduslikke muutusi. Jõupingutusi tuleks teha nii tulude kui ka kulude poolel, vaadates korrapäraselt läbi kulusid ja seades esikohale kulutused, mis soodustavad pikaajalist majanduskasvu, kasutades seejuures keskkonnasäästliku eelarvestamise vahendeid. Kulude poolel tuleks kulusid korrapäraselt läbi vaadata ning esikohale seada kulutused, mis soodustavad pikaajalist majanduskasvu eelkõige hariduse, tööhõive ja investeeringute valdkonnas. Tulude poolel peaksid maksud toetama rohelisele majandusele üleminekut, maksustamine peaks olema õiglasem ja see tuleks nihutada majanduskasvu vähem kahjustavate allikate suunas.

Finantssektorit tuleb veelgi tugevdada pangandus- ja kapitaliturgude liidu väljakujundamise kaudu. Selleks tuleks muu hulgas luua Euroopa hoiuste tagamise skeem, vähendada viivislaene ning pankade ja riikide seost, parandada pankade maksejõuetust käsitlevaid õigusakte ning võtta meetmeid finantsintegratsiooni edasiseks tõhustamiseks. Samal ajal tuleb mitmes riigis tähelepanelikult jälgida tööjõu ühikukulude suurenemist või eluasemehindade järsku tõusu, lisaks tuleb kohandada makrotasandi usaldatavusraamistikke ja võtta vajaduse korral sobivaid meetmeid, et vältida uute tasakaalustamatuste kuhjumist. Vaja on jätkata tööd kapitaliturgude väljakujundamisel, et mitmekesistada ettevõtjate rahastamisallikaid ja hoiustajate investeerimisvõimalusi ning suurendada sellega euroalal erasektori riskijagamist. Samuti tuleb muuta finantssüsteem vastupidavamaks küber- ja kliimaohutude suhtes.

Kliimaneutraalsele ja täielikult digitaalsele majandusele üleminekuks vajab Euroopa hästi suunatud investeeringuid. Vajalike investeeringute tegemiseks ja samas riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleks stabiilsuse ja kasvu paktiga lubatud paindlikkus täielikult ära kasutada. See aitab saavutada euroalal majanduskasvu soosivama, aga siiski vastutustundliku eelarvepoliitika. Et saaks kiiresti teha lisainvesteeringuid digitaliseerimise ja kliimamuutustega toimetuleku toetamiseks, on vaja kiiresti vastu võtta uus mitmeaastane finantsraamistik (vt 2. tekstikast).

Kõik eespool nimetatud punktid aitavad tugevdada euro rahvusvahelist rolli, mis on peamine eeldus, et suurendada Euroopa mõju ülemaailmsel turgudel. Need aitavad Euroopa ettevõtetel, tarbijatel ja valitsustel vastu pidada ebasoodsatele välistele muutustele ja tugevdada euroala majanduse rolli maailmaareenil. Vajadus kiiresti tegutseda on muutunud veelgi pakilisemaks olukorras, kus ülemaailmne rivaalitsemine ja ohud mitmepoolsele süsteemile põhjustavad kaubandus- ja valuutakonfliktide kaudu uusi majanduskonflikte, mis võivad kärpida paljusid globaliseerumisest tulenevaid eeliseid.

2. tekstikast. ELi eelarve panus – vajadus võtta kiiresti vastu uus mitmeaastane finantsraamistik

Euroopa Liidu eelarvest sõltub meie tulevaste poliitiliste eesmärkide saavutamine.

Kestliku Euroopa investeerimiskavaga, mis tugineb olemasolevatele ja uutele mehhanismidele, kaasatakse investeeringuid, mida on vaja Euroopa rohelise kokkuleppe saavutamiseks. **Õiglase ülemineku mehhanism** käsitleb kõige enam mõjutatud piirkondi ja sellega tagatakse, et kedagi ei jäeta kõrvale.

Programm „InvestEU“ peaks ELi garantii kasutamise kaudu kaasama 2027. aastaks lisainvesteeringuid rohkem kui 650 miljardi euro ulatuses. See on peamine vahend, millega ELi eesmärkide edendamiseks kaasata erasektori rahalisi vahendeid.

Ühtekuuluvuspoliitika fondidel (Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfond) on oluline roll sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse toetamisel meie liikmesriikides, piirkondades ja maapiirkondades, et pidada sammu maailma digitaalsete ja keskkonnasäästlike muutustega. Komisjoni ettepanekus järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta on aastateks 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitikale ette nähtud 374 miljardit eurot (jooksevhindades).

Reformide tugiprogrammiga laiendatakse ELi tasandil kättesaadavaid vahendeid, et aidata rakendada struktuurireforme kõigis ELi liikmesriikides ning pakkuda nii tehnilist kui ka rahalist toetust. Sellega seoses peaks lähenemise ja konkurentsivõime rahastamisvahend toetama reforme ja investeeringuid euroala liikmesriikides.

Rohkem kui kunagi varem on kavas ELi eelarvest investeerida tiptasemel teadusesse ja innovatsiooni, kasutades täielikult ära ELi järgmise eelarve paindlikkust, et keskenduda kõige suurema potentsiaaliga valdkondadele. Programmist „Euroopa horisont“ eraldatakse 98 miljardit eurot ELis innovatsiooni investeerimiseks.

ELi eelarve soodustab kestlike era- ja avaliku sektori investeeringute kaasamist ning suunab ELi toetuse puhtale energiale üleminekuks sinna, kus seda kõige rohkem vajatakse. Juba praeguses ELi pikaajalises eelarves (2014–2020) on rahastamisprogrammides suurendatud kliima ja keskkonna osakaalu. Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine on integreeritud ja kaasatud kõigisse peamistesse ELi kuluvaldkondadesse. Ettepanekus ELi 2021.–2027. aasta⁵ eelarve kohta, mille maht on üle 1 triljoni euro, korrigeeris komisjon sihttaseme ülespoole, vähemalt 25 % kulutustest (st 320 miljardit eurot) tuleks suunata kliimaga seotud meetmetele. Tulevase ühise põllumajanduspoliitika alusel annab uus keskkonnahoidlik struktuur suurema panuse keskkonna- ja kliimakaitseks, kusjuures kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed peaksid kogu ühise põllumajanduspoliitika rahastamispaketist moodustama 40 %.

7. Euroopa poolaasta ümberkujundamine

Uus majanduskasvu strateegia, milles keskendutakse konkurentsivõimelisele kestlikkusele, aitab saavutada kestliku arengu eesmärke. Majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaalased väljakutsed on olulised kogu majanduse seisukohast. Edu saavutamiseks

⁵ Ettepanek nõukogu määruse kohta, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, COM(2018) 322.

tuleb nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil teha kõigis poliitikavaldkondades märkimisväärsed jõupingutusi. Edu võti on avaliku sektori asutuste suutlikkus juhtida majandus-, sotsiaal- ja eelarvepoliitikat kestliku arengu eesmärkide saavutamise suunas. Võttes arvesse liikmesriikide ja ELi institutsioonide vahelist pädevuste jaotust, on eri valitsustasandite panus kestliku arengu eesmärkide saavutamisse kompleksne. Kuigi ümberkujundamisega seotud probleemid on üldiselt ühised, on lähtepunkt erinev: mõnes liikmesriigis on suuremad majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnariskid või peavad nad kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks rohkem pingutama. Seepärast peab liikmesriikide poliitika olema diferentseeritud, kuid siiski tihedalt kooskõlastatud. Viimase kümne aasta jooksul on Euroopa poolaasta tsükkel kujunenud liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimise peamiseks vahendiks. Sellisena võib see aidata suunata riikide poliitikat kestliku arengu eesmärkide saavutamise poole, jälgides edusamme, tagades majandus- ja tööhõivepoliitika valdkonnas liikmesriikide jõupingutuste tihedama koordineerimise ning keskendudes küsimustele, millel on riigiülene mõju.

Käesolevas iga-aastases kestliku majanduskasvu strateegias tutvustatakse laiemat majanduslikku narratiivi, millest on saanud alguse Euroopa poolaasta ümberkujundamine. Muudatustega jätkatakse 2020. aasta riigiaruannetes, kus komisjon analüüsib liikmesriikide sotsiaalset ja majanduslikku olukorda. Esimese sammuna on 2020. aasta aruannetes kavas põhjalikumalt analüüsida ja jälgida kestliku arengu eesmarke. Et täiendada majanduslike ja sotsiaalsete probleemide analüüsi, lisatakse uus spetsiaalne osa, kus keskendutakse keskkonnasäästlikkusele. Eesmärk on toetada liikmesriikide tegevust keskkonna-, sotsiaal- ja majanduspoliitika koostoime- ja kompromissivõimaluste tuvastamisel. Aruannetes esitatud analüüs aitab samuti suunata ELi vahendeid Euroopa Liidus tehtavatesse kestlikesse investeeringutesse. Uue osa kõrval saab iga riigi aruanne uue lisa, milles kirjeldatakse iga liikmesriigi kestliku arengu eesmärkide täitmist. Uues lisas jälgitakse iga riigi edusamme Eurostati kehtestatud ELi kestliku arengu eesmärkide näitajate põhjal. Lisaks on komisjon kutsunud liikmesriike üles hindama kestliku arengu eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme oma riiklikes reformikavades, mis kvalitatiivselt täiendavad Euroopa poolaasta raames tehtavat näitajatel põhinevat järelevalvet ja mis käsitlevad asjaomaste poliitikavaldkondade kõiki majandust hõlmavaid aspekte. Eesmärk ei ole tekitada riikide ametiasutustele täiendavat halduskoormust, vaid pigem kasutada olemasolevaid riiklikke järelevalvevahendeid, näiteks ÜRO tasandil ette nähtud iga-aastaseid vabatahtlikke riiklikke ülevaateid, et anda kasulikumaid suuniseid ja tagada tõhusam koordineerimine ELi tasandil. Võttes aluseks riigiaruanded, rõhutatakse komisjoni 2020. aasta riigipõhiste soovitude ettepanekutes (mis võetakse vastu mais) riiklike reformide tähtsust konkreetsete kestliku arengu eesmärkide suunas liikumisel. See on oluline, et tagada majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimine ühist huvi pakkuvate majandusprobleemide puhul.

Uue lähenemisviisi rakendamisega käesoleva Euroopa poolaasta tsükli puhul ja ka järgnevatel aastatel toetatakse Euroopa poolaastaga otseselt Euroopa Liitu ja liikmesriike kestliku arengu eesmärkide saavutamisel kõigis majandus- ja tööhõivepoliitika valdkondades ning tagatakse, et majandus toimib kõigi hüvanguks ja majanduskasv on kestlik.

Kestliku arengu eesmärgid

1. Vaesuse kaotamine
2. Nälja kaotamine
3. Hea tervis ja heaolu
4. Kvaliteetne haridus
5. Sooline võrdsuslikkus
6. Puhas vesi ja kanalisatsioon
7. Taskukohane ja puhas energia
8. Inimväärne töö ja majanduskasv
9. Tööstus, innovatsioon ja taristu
10. Ebavõrdsuse vähendamine
11. Säästvad linnad ja kogukonnad
12. Vastutustundlik tarbimine ja tootmine
13. Kliimameetmed
14. Veealune elu
15. Elu maismaal
16. Rahu, õigus ja tugevad institutsioonid
17. Partnerlus eesmärkide saavutamiseks

Allikas: ÜRO

JÄRELDUSED JA JÄRGMISED SAMMUD

Kestliku majanduskasvu strateegia rakendamine on ühine ettevõtmine. Selleks on vaja kõigi Euroopa osaliste ühist tegutsemist ja pühendumust. Euroopa Ülemkogul palutakse strateegia heaks kiita. Liikmesriigid peaksid teatistes nimetatud prioriteete arvesse võtma oma stabiilsus- või lähenemisprogrammides ja riiklikes reformikavades kindlaks määratud riiklikes strateegiatel ja poliitikas. Selle põhjal esitab komisjon riigipõhised soovitused, mille liikmesriigid nõukogus vastu võtavad. Seega vastutavad soovituste sisu ja rakendamise eest lõppkokkuvõttes liikmesriigid.

Liikmesriigid peaksid täielikult ära kasutama olemasolevaid ELi poliitika- ja rahastamisvahendeid. Komisjon on valmis toetama liikmesriike nende reformipüüdlustes ja pakkuma kõigile ELi liikmesriikidele tehnilist tuge eelkõige kavandatava reformide tugiprogrammi kaudu. Euroala liikmesriikide puhul peaks lähenemise ja konkurentsivõime rahastamisvahend pakkuma sihipäraseid stiimuleid ning toetama reforme ja investeeringuid. Kokkuvõttes on ühtekuuluvuspoliitika fondidel oluline roll sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse toetamisel.

Majanduse juhtimine ja demokraatlik vastutus peavad käima käsikäes. Euroopa Parlamendil peaks olema ELi majanduse juhtimises suurem sõnaõigus. Selle saavutamise üle arutamiseks alustab komisjon Euroopa Parlamendiga dialoogi. Esimese sammuna astuvad majandusküsimuste eest vastutavad komisjoni liikmed edaspidi enne Euroopa poolaasta tsükli iga põhietappi Euroopa Parlamendi ette. Euroopa poolaasta suurem demokraatlik vastutus peaks samuti aitama suurendada isevastutust ja seeläbi reformide rakendamist. Üldisemalt jätkab komisjon dialoogi liikmesriikidega ning kutsub liikmesriike üles kaasama oma parlamente, sotsiaalpartnereid ja kõiki teisi asjaomaseid sidusrühmi.